

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของคุณภาพสังคม ลักษณะของคุณภาพสังคม และองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้คุณภาพสังคมในทัศนะของชุมชนเปี่ยมธรรม เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลที่ สำคัญ (Key-informants) 18 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนสตรี และตัวแทนเยาวชนที่มี บทบาทในงานพัฒนาของชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ยึดหลักการสะท้อนเคียงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่บริบท (Context) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการศึกษาพอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

“คุณภาพสังคม” คือ ชุมชนที่มีความสงบสุข มีความรักสามัคคีกัน มีผู้นำของแต่ละองค์กร ของชุมชนที่ใช้หลักเหตุผล ไม่ยึดติดกับตัวเอง และการใช้หลักการของศาสนานำชีวิตในทุก ๆ เรื่อง

ส่วนลักษณะของคุณภาพสังคมของชุมชนในทัศนะของชาวชุมชน ประกอบด้วย การมี ระบบเครือญาติที่มีความรัก มีความผูกพัน มีสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นรักใคร่กลมเกลียวกัน คนใน ชุมชนมีการศึกษา มีการประกอบอาชีพที่มั่นคงให้กับตนเอง การสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ได้ อย่างยาวนาน การมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และหัวใจสำคัญคือ การยึดหลักคำสอนของศาสนา มาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเคร่งครัด และทุกคนในชุมชนมีจิตใจที่อยากทำงานเพื่อส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ส่วนข้อมูลองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้คุณภาพสังคมในทัศนะของชาว ชุมชน ประกอบด้วย

1) ด้านปัจจัยสี่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย ซึ่งไม่สามารถขาดเรื่องใด เรื่องหนึ่งได้ 2) ด้านครอบครัว การสร้างบ้านเรือนอยู่ในบริเวณเดียวกัน และมีการไปมาหาสู่กัน เสมอ ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเครือญาติ 3) ด้านเศรษฐกิจ ส่วน ใหญ่จะปลูกไว้กินเองภายในครัวเรือน ทำให้ไม่ต้องจับจ่ายใช้สอยช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย 4) ด้าน การศึกษา/ความรู้ การนำความรู้ไปประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองและชุมชน 5) ด้านประชาคม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาจากจิตสำนึกและความต้องการเห็นชุมชนเป็นชุมชนอยู่ดีมีสุข ซึ่ง ชาวชุมชนจะเน้นการปฏิบัติตามหลักศาสนาที่สอนให้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงอย่างเคร่งครัด 6) ด้าน สิ่งแวดล้อม มีการรักษาสภาพของสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนให้มีบรรยากาศที่น่าอยู่อาศัย 7) ด้าน จริยธรรม/ศาสนา คนในชุมชนมีคุณธรรมและจริยธรรม จากการยึดหลักคำสอนของศาสนานำมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการรู้จักให้ผู้อื่นด้วยการบริจาคทานในทุกปีและความพอเพียงกับ การใช้ชีวิต โดยการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว 8) ด้านข้อมูลข่าวสารและ เทคโนโลยี ชุมชนต้องนำความรู้ใหม่ ๆ มาเพื่อพัฒนาชุมชน และต้องรู้เท่าทันกับสถานการณ์ของโลกภายนอกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เพื่อให้ชุมชนยังคงรักษาสภาพของความเป็นชุมชนที่น่าอยู่ น่าอาศัย ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนทุกองค์กร ควรร่วมมือร่วมแรงใจกันในการ สอดส่อง การหามาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันพื้นที่ที่คิดว่าเป็นจุดเสี่ยงของชุมชน รวมไปถึงการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเพื่อหาทางป้องกันปัญหาที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาค่านิยมในกลุ่มวัยรุ่น เป็นต้น

The objectives of this qualitative research are to study the meaning of social quality, native of the social quality and components or indicators of social quality as perceived by the people living in Piem Tham Community, Nong Chok District, Bangkok Metropolitan. Data collection is done by the technique of key-informant interviewing; 18 key-informants comprising community leaders, representatives of woman and youth who play roles in community development work. Data analysis is done with logical context description and descriptive statistics.

Results of the study can be summarized as follows:

“Social quality” is a peaceful community with affection unity, community leaders use reason in making decisions, not relying on oneself’s belief and upholding religions principles in every matter.

As for the native of social quality proceived by the community dwellers comprises warm kin relation system, good education, secured occupations, transmission of cultural traditionas with healthy natural environment; the core ingredient is to uphold religions principles for daily living; everybody is willing to work for the community more them for oneself. Other relevant data include:

1) The four basic fators for living, i.e., food, clothing, housing and medicine, 2) the family living close together with prequent interactions among-kins, 3) the economic: mainly from household’s production without unnecessary paying, 4) the education: using knowledge for occupation and self and community development, 5) the civil affairs: people’s participation with consciousness and living sufficiently, 6) the environment: conseve and maintain the community environment to be good for living, 7) the ethical religion: the people follow ethical teaching of the religion in daily living, giving alm every year, not taking advantage over others and not being selfish, 8) the information and technology: bringing in new knowledge for community development and always catching up with the current world situation.

Among recommendations emerged are agencies concerned should co-operation in watching and working together for the betterment of the community including preventing vices such as illegal drugs, natural environment destination and juvenile delinquency of various forms to happen to the community for the perpetual healthy living of the community dwellers.